

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНШОМОВНОЇ ПИСЕМНОЇ ПРАКТИКИ

Глазунова Т.В.

Одним із очікуваних результатів опанування практичного курсу англійської мови у педагогічному вищому навчальному закладі (ВНЗ) є розвиток професійно-педагогічної компетенції студентів, тобто мовних знань, лінгво-комунікативних і лінгво-дидактичних умінь, необхідних для ефективної роботи в закладах навчання [1;9].

Проблемі формування цього виду компетенції на заняттях з методики викладання іноземних мов присвячені праці А.А.Ахазішвілі, О.Б.Бігич, С.Ю.Ніколаєвої, Н.К.Склярєнко, Л.П.Смелякової, О.П.Петрашук та багатьох інших дослідників. Однак можливості занять з іноземної мови не досліджені ще ні в практичному, ні в теоретичному плані. Слід у повній мірі використовувати можливості практичних занять з іноземної мови, реалізуючи принципи виховуючого навчання. Відповідна організація навчального процесу при цьому повинна забезпечити формування у студентів позитивних рис характеру, необхідних для вчителя (доброзичливості, толерантності, поваги до оточуючих, справедливості, співчуття, культури спілкування, прийнятої в сучасному цивілізованому світі, а також таких важливих професійних умінь, як уміння корекції, само- та взаємокорекції.

Розглянемо окремі види навчальної діяльності, які забезпечують розвиток професійно-педагогічної компетенції у студентів мовного факультету педагогічного ВНЗ.

Формування уміння корекції, само- та взаємокорекції доцільно розпочати з ознайомлення студентів з типовими граматичними, орфографічними та синтаксичними помилками, оскільки загальновідомо, що

помилки легше попередити, ніж потім їх виправляти. З цією метою студенти вивчають Пам'ятку.

Пам'ятка

Major Error Categories

1. Nouns:

- noun endings;

E.g.: I gained a lot of knowledges in high school

- articles;

E.g.: **A** good work is hard to find.

2. Verbs:

- subject - verb agreement;

E.g.: The **boys was** hungry.

- verb tense;

E.g. Last year I **had come** to Ukraine.

- verb form;

E.g.: My bag was **stole**.

3. Sentence structure:

- sentence fragments;

E.g.: The dark scenery could frighten us. **Because** there were many trees.

- word order;

usual order: Subject (S) + Verb (V) + Object (O) + Adverbial modifier (ADV)

- usual order of adverbs:

[Systematically] the teacher [systematically] reviewed the tenses [systematically]

4. Word form errors:

E.g.: My father is very **generosity**.

5. Preposition Errors:

E.g. I depend **from** my parents [2; 19-20].

Не викликає сумніву твердження, що легше знаходити помилки у чужих письмових роботах, ніж у своїх власних [2; 19]. Тому наступним кроком на шляху формування уміння корекції помилок може бути виявлення типових помилок у письмових висловлюваннях однокласників. Спочатку увага студентів фокусується на якомусь одному типі помилок. З цією метою студенти поділяються на групи по п'ять чоловік у кожній, відповідно до числа виділених вище груп типових помилок. Потім кожен отримує індивідуальне завдання – прочитати про себе по черзі висловлювання всіх членів групи та підкреслити (виправити) помилки одного, певного виду. Характер помилок задається у „листі взаємокорекції”. Наведемо зразок такого листа:

Editing Worksheet

Your name _____

Writer's name _____

Read your partner's essay. Find all the nouns and underline any noun errors.

Total number of noun errors _____

Write three examples from the essay:

1. _____

2. _____

3. _____

Underline the errors.

Після прочитання всі висловлювання з помилками повертаються авторам для остаточного доопрацювання. При цьому студенти не лише помічають чужі помилки та виправляють свої, але й виявляють та аналізують помилки, типові для кожного з них. Результати цієї діяльності знаходять відображення у наступному журнальному записі:

Вправа 1. Мета: формування уміння аналізувати помилки у власному висловлюванні.

Завдання: In your journal write about typical mistakes you made in your writing. What is the total number of mistakes?

Одночасно з корекцією форми висловлювання проводиться цілеспрямована робота над його змістом. З цією метою студенти читають уголос висловлювання один одного, виконуючи при цьому наступні завдання: 1) прочитайте висловлювання та визначте, чи відповідає воно ключовому реченню; 2) виділіть найбільш вдалі думки висловлювання; 3) висловіть пропозиції (побажання) стосовно його вдосконалення.

Подібні завдання можуть виконуватись у формі „журнального” запису:

Вправа 2. Мета: формування уміння корекції змісту письмового висловлювання.

Завдання: Read three paragraphs that are not your own. As you read:

- underline the topic sentence and encircle the key words in it;
- write 2-3 questions that you expect will be answered in the paragraph;
- put an asterisk (*) in the margin where you find especially good detail;
- write one question or suggestion at the end of each paragraph to help the author improve his/ her writing.

Після виконання цього завдання студенти усно обговорюють помітки, зроблені на полях, та пропозиції стосовно покращення висловлювання. Потім, урахувавши побажання товаришів, автор пише покращений варіант свого висловлювання, після чого свої міркування щодо корекції та вдосконалення висловлювання він викладає у журналі.

Вправа 3. Мета: усвідомлення студентом труднощів при формуванні письмового висловлювання, його недоліків та пошук можливих шляхів їх усунення.

Завдання: Write what was easy/difficult about writing your paragraph and why: describe the changes you made in the revised paragraph; tell why you made those changes, write why you think the changes improve your writing.

Одночасно студенти аналізують остаточний, виправлений варіант висловлювання своїх товаришів, розмірковують над змінами, які сприяли його вдосконаленню.

Вправа 4. Мета: формування уміння давати оцінку висловлювання товариша, виявляти у ньому позитивні зміни.

Завдання: With your group of classmates, read the first draft of their writing. Take notes in your journal about the changes you find in those final drafts. Discuss with your classmates the changes they made, finally, in your journal write about the paragraph (a piece of writing) you found most interesting and valuable. Be specific about the changes your classmate made and how these changes improved his/her paragraph.

Формуванню умінь аналізувати урок іноземної мови, ефективності його окремих етапів та вправ сприяє виконання вправ 5-7. Перед виконанням цих вправ доцільно повідомити студентам загальну навчальну ситуацію: *„Під час пасивної педагогічної практики Ви відвідаєте уроки досвідчених учителів. Готуючись до семінару з педагогіки, зробіть записи у „діалозі-журналі”, які ґрунтуються на спостереженнях, що ними Ви хотіли б поділитися з товаришами. Наступні завдання будуть Вам орієнтиром для таких записів.“*

Вправа 5. Мета: формувати уміння виділяти етапи уроку іноземної мови, визначати мету всього уроку, а також його окремих етапів.

Завдання: Прослідкуйте та запишіть у журналі, з яких частин складався урок, які вправи використовувались на кожному з етапів і які цілі вони переслідували. Визначте мету уроку.

Вправа 6. Мета: формування уміння визначати ефективність/доцільність виконаних на уроці вправ.

Завдання: охарактеризуйте (опишіть) прийоми та вправи, використані на уроці, які Вам сподобались. Поясніть, чим саме вони Вам сподобались.

Деякі із вправ здались Вам малоефективними. Поясніть, що Вас привело до такого висновку. Що Ви запропонували б замість цих вправ?

Вправа 7. Мета: формування уміння аналізувати урок іноземної мови.

Завдання: Проаналізуйте мікроурок, проведений Вашою однокурсницею. Висловіть у журнальному записі свої критичні зауваження, відзначивши як переваги, так і недоліки мікроуроку. Порадьте, як можна його вдосконалити.

Якщо при виконанні вправ 5-7 у центрі уваги студентів був урок іноземної мови, його етапи, цілі, вправи, то наступна вправа повертає увагу студентів до вчителя та його професійних якостей.

Вправа 8. Мета: сприяти розвитку спостережливості студентів, спонукати їх до розмірковування про якості, необхідні для вчителя.

Завдання: Спостерігайте за вчителькою, яка веде урок, за її зовнішнім виглядом, одягом, манерою триматися, голосом, мімікою, жестикуляцією. Зробіть висновок стосовно важливості врахування вчителем всіх перелічених факторів.

Таким чином, заняття з іноземної мови надає викладачеві широкий простір та необмежений спектр засобів для виховання та розвитку професійно-педагогічної компетенції майбутнього вчителя.

Література:

1. Програма з англійської мови для університетів/інститутів (п'ятирічний курс навчання); Проект / Колектив авт.:С.Ю.Ніколева,

МІ.Соловей, Ю.В.Головач та ін.; Київ. держ. лінгв. ун-т. — К., 2001; -
245 с.

2. Ferris D. Teaching Students to Self-Edit // TESOLJournal. –
1995. – Vol.4., № 4. – P. 18 –23.